

REPORTATGE

Benvolguts absents / Tercer volum

Pepe Coderch, diplomàtic castellaní amb gran classe

Fou un polític decisiu dels darrers anys de la darrera restauració Borbònica

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

JOAN FERRERÓS

Dos amics castellanins, Helena Compte i Josep Salleras, ens presentaren Josep Coderch un dia d'agost de fa més de quinze anys; l'ambaixador, en aquell moment a Holanda, venia a Castelló d'Empúries per Nadal i a l'estiu com a mínim, i a vegades per Setmana Santa, si podia, per retrobar-se amb la família i la infància: li agradava sopar amb els vells amics i passejar per l'Almadrava de Roses, la terra de la seva àvia. Li demanàrem una gestió del seu ram i fou cordialíssim.

Temps després, pels Jocs Olímpics del 92 -ell, com a director de relacions exteriors, n'era el cap de protocol- tinguérem ocasió d'acompanyar Lluís Roura i Josep Valls, que acabaven de publicar *Empúries Olímpica*, a l'entrevista concertada amb Coderch per tal d'interessar-lo en la difusió del llibre en l'àmbit dels Jocs; també gaudirem d'una rebuda càlida, propera i amical en el seu despatx de Barcelona.

Josep Coderch Planas (Castelló d'Empúries, 17-III-1947 / 10-IV-2005) era fill d'Elena Planas Sala, de Castelló, i de Pere Coderch Pla, de Banyoles, pagès que treballà la terra fins que una lesió a l'espatlla li ho impedí; llavors fou gerent d'una immobiliària i finalment representant de Tabacalera SA a Girona.

Josep va anar a l'escola del poble i no era pas cap sant: quan, amb els amics, no volien fer classe, col·laborava en posar els tubs de l'estufa de llenya de tal manera que entrés fum i l'aula es fes inhabitable... Va seguir amb el batxillerat a l'Institut Ramon Muntaner (un curs), al col·legi del

Collell (cinc cursos) i al Vicens Vives de Girona (el preuniversitari), i dret a Barcelona.

Estudiant de francès, en una estada a París es vengué el bitllet del tren de tornada per, així, poder passar-hi més temps i comprar més llibres: sorprès pel baix preu, esdevingué entusiasta dels *livres de poche*, per tomar, el grup d'amics compraren un cotxe atrotinatíssim però que els permeté arribar... amb el munt de llibres que havien comprat.

La carrera i la política

A la facultat s'interessà molt pel dret internacional perquè, contra l'opinió de la família que ho judicava una empresa incerta, ja somiava en ser ambaixador; a l'estiu de tercer curs, estudiant de francès a Grenoble (1967), conegué Eugenio Bregolat qui més tard l'ajudaria a preparar l'ingrés a l'Escola Diplomàtica.

Acabat dret i encara a Barcelona, fou ajudant de la càtedra de Jiménez de Parga durant un curs, mentre feia els estudis comuns de Filosofia i Lletres.

Ja a Madrid es matriculà lliure a Ciències Polítiques i féu els cursos de diplomàcia; seguidament començà a treballar als gabinets ministerials de José Maria de Arelliza, Marcelino Oreja i Alfonso Cortina; intervingué en l'afar de l'ex-Sàhara Espanyol, el Front Polisario i les mines de fosfat de Bu-Cra.

El estudi que tenia -Dret, Polítiques i el primer cicle de Lletres- el feien idoni per opositar a la carrera diplomàtica (1974); francès i anglès eren les llengües exigides i el primer

cop no reeixí per no posseir un nivell suficient d'anglès, però sí al segon intent, convé aclarir en aquest punt que Coderch, com Bregolat -fill del secretari de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell-, foren els primers diplomàtics sorgits de nivells social i econòmic populars: el castellaní passava l'estiu regant el blat de moro a Castelló mentre que la majoria d'aspirants a diplomàtics, de casa bona -endogàmics-, feien estades en països anglosaxons.

Ja en temps del que s'anomena *transició*, el 1977 fou un dels *fontaneros* reclutats per Alberto Aza -un altre empordanès, el figurenc Fernando López de Castro, general, fou cap de seguretat-, Coderch entrà a la Moncloa com a cap de protocol i secretari general de presidència, i mentre que el seu cap Adolfo Suárez confonia el català amb un dialecte, tingué l'oportunitat de donar la benvinguda en aquesta llengua a un sorprès Josep Tarradellas quan arribà de França per entrevistar-se amb el president espanyol.

President gironí de la UCD (Unión del Centro Democrático), el partit d'Adolfo Suárez, el delegat del govern a Catalunya Josep Melià el nomenà governador civil de Barcelona (1980), i escagüé que va haver de gestionar l'assalt del Banc Central, el cop d'estat del 23-F i el sgrést del jugador de futbol Quini, especialment dificultós perquè simultàniament fou assassinada una criatura també sgréstada.

Proposat com a delegat del govern central -allò que se'n ha dit *supergobernador* o vicei- hi renuncià per desavinences amb Juan José Rosón, ministre del govern de Leo-

Josep Coderch en el moment d'esplendor de la seva carrera diplomàtica

poldo Calvo Sotelo, substitut de Suárez.

Ambaixades

El primer destí com a diplomàtic fou com a secretari segon de l'ambaixada a l'Argentina d'Alfonsín (1983). Tornà i sortí elegit diputat al parlament europeu (1987) pel CDS (Centro Democrático i Social), successor de la UCD. A les següents eleccions, entre la pèrdua de vots del partit i que part de les llistes foren ocupades per dones, no sortí elegit i tornà a la diplomàcia com a cònsol general a Holanda fins que, pels Jocs Olímpics de Barcelona, en morir Ignasi Masferrer, és nomenat director de relacions exteriors del Comitè Organizador Olímpic; fou una tasca complexa perquè era el moment que s'independitzaven molts països de l'antic conglomerat soviètic i calia modificar el protocol en la mesura que anaven presentant-se nous estats.

Acabats els Jocs, torna a Amster-

dam i el 1994 és nomenat director de l'Escola Diplomàtica fins que el 1996, amb l'entrada del Partit Popular d'Aznar al govern de Madrid, és proposat per a ambaixador a Cuba on havia de substituir Eudald Miralpeix.

No arriba pas a prendre possessió del càrrec tot i haver rebut el plàcet de Fidel Castro: Aznar, president de govern espanyol, decidí desfer el camí d'apropament que havien iniciat els governs socialistes i es mostrà hostil al govern cubà, el qual reaccionà recusat Coderch; l'excusa foren d'unes declaracions del diplomàtic on afirmava que l'ambaixada espanyola estaria oberta "a tota la societat cubana"; Aznar mantingué Cuba un any i mig sense ambaixador fins que el mateix papa Joan Pau II intervingué i llavors fou nomenat Eduardo Junco.

Destinat a Bulgària

És nomenat ambaixador a Bulgària on passa el màxim de quatre anys que permet el destí; viu l'entrada del país a l'Aliança Atlàntica i a la Unió Europea (1998) i coneix la seva muller, la jove tennista Ralista Crasimirova -Rali per als propers-; des de Sofia afavoreix els estudis d'espanyol i ell mateix fa classe als estudiants de filologia hispànica; intervé positivament en l'alliberament de dos periodistes i d'una família retinguts a la frontera amb la veïna Sèrbia, i també, en el punt que Macedònia s'independitzava de Iugoslàvia, n'és nomenat també ambaixador; Bulgària li reconegué la tasca humanitària amb la Medalla

El diplomàtic empordanès amb la seva dona, Ralista Crasimirova

Un «fontaner» satisfet

El diplomàtic castellaní Josep Coderch estava molt satisfet de la feina feta al costat d'Adolfo Suárez; temps després, amb motiu del seu accidentat destí cubà com a

cràtic, plural, insertado en el mundo occidental y titular de un prestigio reconocido, en parte gracias a este proceso de transición. Yo supongo que se espera que este talante que tenemos los hispanos

me siento muy orgulloso, porque creo que puede contribuir, siquiera mínimamente, a que este proceso se encauzara ordenadamente y satisfactoriamente en lo que respecta a los intereses de los hispanos.

Quan va morir, el seu enterrament a Castelló va ser multitudinari, amb la presència de nombroses personalitats del món polític, entre elles el president de la Generalitat, que quedà a càrrec de la cerimònia.

gestió humanitària que li feu aconseguir, per a pagar el viatge del president José Luis Rodríguez Zapatero i dels Prínceps Borbons; quan la malaltia que se l'endugué es féu més intensa, tornà el febrer de 2005 per passar els darrers dies a Castelló on morí. A tot pèl·lumin li fou concedida la Gran Creu de l'Orde del Mèrit Civil.